

Arhivski vjesnik – Bulletin d’archives, No. 56,
Hrvatski državni arhiv (2013.), 431 str.

U ovom se broju *Arhivskog vjesnika*, sukladno uvriježenoj uređivačkoj koncepciji, na 431 stranici nalaze radovi i članci autora, raspoređenih unutar pet sadržajnih cjelina. Prva je, naslova »Rasprave i članci«, sastavljena tako iz dvaju dijelova. Prvi obuhvaća tekstove unutar »Arhivske teorije i prakse«, dok su u drugom objedinjeni oni u svezi s »Povijesti institucija« te potom redom slijede ostale cjeline: »Događanja«, »Prikazi i recenzije«, »Nekrolozi« i »Prinove«.

Unutar prve su cjeline obuhvaćeni tekstovi koji se u najužem smislu dotiču problema same struke te s tim usko povezane povijesti institucija, dok ostale okupljaju radove koji su na određeni način *obavijesnog* karaktera. Oni izvješćuju o održanim stručnim skupovima, domaćim i inozemnim, na kojima su sudjelovali arhivski djelatnici iz Hrvatske ili daju prikaze i recenzije stručnih izdanja i doktorskih disertacija ili se, pak, osvrću na život i rad preminulih kolega te na kraju izvješćuju o novostima i izdanjima arhivskog gradiva.

U prvoj cjelini, »Rasprave i članci«, obuhvaćeno je sedam radova iz grupe članaka *Arhivska teorija i praksa*. Prvi je autor Terry Cook i njegov rad pod naslovom »“Mi smo ono što čuvamo, čuvamo ono što jesmo”“: prošlost, sadašnjost i budućnost arhivskog vrednovanja« (str. 9 – 26). Po riječima samog autora radi se o preradi uvodnog referata s godišnje konferencije Društva arhivista UK, održane 2010. godine. Autor se dotiče problema vrednovanja kao vrlo važnog stručnog problema, koji je razvojem same struke različito tretiran u prošlosti. Rad prikazuje promišljanje o naravi vrednovanja u trima fazama, odnosno odgovornosti samog stvaratelja zapisa, potom povjesničara-arhivista, koji neizravno utječe na vrednovanje, preko važećih trendova u akademskoj povijesti te u konačnici samog arhivista čija je zadaća stručna procjena funkcija i aktivnosti s ciljem prosudbe značaja, odnosno vrijednosti zapisa. Uz navedene faze, javlja se i nova, četvrta, odnosno participacijsko vrednovanje različitih zajednica građana, čiji se *glas* ranije nije čuo. Rad prikazuje promjene u promišljanju vrednovanja te naglašava važnost vrednovanja zapisa u kreiranju javnog, demokratskog mijenja.

Autorica Rajka Bućin u radu »Predsjedništvo Zemaljske vlade za Hrvatsku i Slavoniju (1869. – 1921.): razvoj poslovanja i “pismare”« (27 – 44) govori o razvoju poslovnog djelokruga Predsjedničkog ureda Zemaljske vlade za Hrvatsku i Slavoniju (1869. – 1921.), odnosno Ureda bana. Razvojem i proširenjem poslovnog djelokruga, odnosno povećanjem opsega poslova, moguće je pratiti porast broja *poslovnih komada*, ili dokumenata registriranih u spisovodstvenim evidencijama. Uredsko je poslovanje slijedilo uvriježenu praksu koja je bila na snazi od sredine 19. st. za području Monarhije, a temeljenu na oblikovanju predmetnih spisa, vođenih u kontinuitetu do 1918. godine, te na sustavu tematskih svezaka definiranih *osnovom pismare*. Spisi povezani istim predmetnim postupkom vezali su se uz korjeniti broj, kao broj prvog poslovnog komada, i dalje slagani prema tekućim brojevima u urudžbenim zapisnicima. Uz navedeno, korišten je i sustav svezaka od 1869. do 1890. godine, sastavljen od šest skupina, dalje razrađenih na podskupine. Međutim, ti-

jekom vremena, od 1912. godine, te u vrijeme ratnih i poratnih godina gubi se dosljednost u odnosu na ažuriranje te oblikovanje i notaciji podskupina, a određene promjene koje su u praksi postojale nisu uvrštene u plan iz 1918. godine. Prilog Radu je *Osnova pismare Predsjedništva kr. hrv. slav. zemaljske vlade, tekst nastao 1918. godine.*

Treći je u nizu rad autora Nenada Bukvića »Izvršno vijeće Sabora Socijalističke Republike Hrvatske: ustroj i djelovanje (1963. – 1974.)« (45 – 72). Rad prikazuje ustroj i djelovanje Izvršnog vijeća Sabora (IVS) u ustavnom razdoblju tijekom četiriju mandatnih razdoblja, od 27. lipnja 1963. do 8. svibnja 1974.: (1963. – 1967., 1967. – 1969., 1969. – 1972. i 1972. – 1974. godine). Rad se temelji na analizi arhivskog gradiva fondova *Izvršno vijeće Sabora SRH 1953-1990.* i *Sabor SRH 1945-1982.* U Radu su prikazane strukture i funkcija Sabora, osvrtom na izbor i imenovanje članova IVS-a, njegovu nadležnost, ustroj, zadatke, radna tijela, savjete i komitete, stručne službe te osnovna obilježja rada IVS-a. Autor navodi i usustavljen pregled članova tijekom svih mandatnih razdoblja.

Dražen Kušen autor je rada »Arhivi vjerskih zajednica u kontekstu strategije sveobuhvatnog arhiva u Hrvatskoj« (73 – 94). Rad daje osvrt na mjesto i ulogu vjerskih zajednica u kontekstu sveobuhvatne arhivske strategije, odnosno sveobuhvatnog arhiva općenito. Premda arhivi vjerskih zajednica u krajnjoj liniji obuhvaćaju gradivo privatnog karaktera, koje prvenstveno svjedoči o njihovu vlastitom djelovanju, oni su dakako mnogo više od izvora informacija o njima samima. Zbog naravi i obilja pohranjene građe neizostavno su vrelo za istraživanje sveukupne društvene memorije naroda i dio arhivske baštine. Autor govori o stanju i statusu arhivskog gradiva te ulozi arhiva vjerskih zajednica unutar hrvatske arhivske službe. Navedena je suradnja arhivske službe u Hrvatskoj s arhivskim vjerskim zajednicama kao stvarateljima i imateljima arhivskog gradiva, a pružen je i pregled dosadašnjih aktivnosti na evidentiranju i usustavljanju stvaratelja i gradiva te budućoj perspektivi u stručnoj suradnji.

Tonko Barčot u svom radu pod naslovom »Uz početak rada Arhivskog sabirnog centra Korčula-Lastovo« (95 – 122) govori o novom, osmom po redu arhivskom sabirnom centru u Hrvatskoj, a drugom Državnog arhiva u Dubrovniku. U Radu se daje osvrt na povijest čuvanja arhivskog gradiva na području Korčulanskog kotara, odnosno području otoka Korčule, Lastova (s prekidima) te zapadnog i središnjeg Pelješca, što je zapravo sukladno današnjoj nadležnosti ovog arhivskog sabirnog centra osnovanog 2011. godine. Prijelomnica u povijesti čuvanja gradiva jest II. svjetski rat te se autor osvrće na uložene velike napore dr. Vinka Foretića, upravitelja Državnog arhiva u Dubrovniku, čijoj je ingerenciji pripadao i otok Korčula, da po svršetku rata utvrdi stanje *archive dubrovačkog arhivskog područja.* Autor se osvrće na poslijeratna i kasnija nastojanja za uspostavom kvalitetne skrbi nad arhivskim gradivom ovoga područja, što je u konačnici rezultiralo i osnutkom samog arhivskog centra Korčula-Lastovo 2011. godine. Rad na kraju donosi i popis gradiva, odnosno arhivskih fondova na lokalnoj razini, prikazanih sukladno Razredbi arhivskih fondova i zbirki RH, što uključuje 194 arhivska fonda i 7 zbirki.

Sljedeći je rad autora Hrvoja Gržine »Analiza sadržaja fotografija u sačuvanim primjercima prve hrvatske fotomonografije "Fotografijske slike iz Dalmacije, Hrvatske

i Slavonije”» (123 – 143). Rad prikazuje rezultate analize slikovnog sadržaja nekoliko različitih izdanja prve hrvatske fotomonografije *Fotografske slike iz Dalmacije, Hrvatske i Slavonije*. Navedeno je djelo zagrebačkog fotografa Ivana Standla, po riječima autora Gržine, od početka pobudilo značajno zanimanje hrvatske javnosti, s obzirom da su objedinjene fotografije *starih gradina, prirodnih ljepota i znamenitih građevina*. Snimci su u početku izlazili u svescima s dvjema fotografijama i popratnim opisima, počevši od 1869. godine. Projekt fotografija lokaliteta značajnih za hrvatsku povijest i kulturu uključivao je uz fotografije i tekstove istaknutih autora 19. st. na čelu s Ivanom Kukuljevićem Sakcinskim. Autor analizira sadržaje fotografija iz nekoliko sačuvanih primjeraka knjige: u Hrvatskom državnom arhivu, potom primjerka u Knjižnici HAZU-a, u Muzeju grada Zagreba, primjerka iz Nacionalne i sveučilišne knjižnice te primjerka pohranjenog u Gradskoj knjižnici u Zagrebu. Po riječima autora Gržine radi se o unikatnim primjercima svake pojedine knjige te nije isključena ni mogućnost postojanja još nekih primjeraka u Zagrebu, ali i u ostatku Hrvatske.

Posljednji u nizu rad je autorice Danijele Marjanić »Uz 75. obljetnicu rođenja: život i djelovanje dr. Josipa Kolanovića, ravnatelja Hrvatskog državnog arhiva u miru« (145 – 172). Rad je zapravo osvrt na život i na dugogodišnje stručno i znanstveno djelovanje dr. Josipa Kolanovića, nekadašnjeg ravnatelja HDA-a (1991. – 2003.). Rad posebice naglašava njegov angažman u službi arhivistike i arhivske službe RH u stručnom, znanstvenom i javnom djelovanju. Poseban je interes dr. Kolanović usmjerio na obrazovanje arhivskih djelatnika, čemu se posebice posvetio te je u razdoblju od 1996. do 2005. godine djelovao na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu kao profesor arhivistike, a vodio je i poslijediplomski studij arhivistike. Autorica navodi da je dr. Kolanović dobitnik značajnih priznanja i nagrada za svoj dugogodišnji angažman u kulturi, a također je i član Matice hrvatske i Družbe *Braća hrvatskog zmaja*. Rad se posebno osvrće na njegov radni vijek u HDA-u, od rada na sređivanju arhivskog gradiva i izrade obavijesnih pomagala do mjesta ravnatelja. Na kraju je teksta i Bibliografija radova dr. Kolanovića, kojom je obuhvaćeno 266 radova, raspoređenih prema cjelinama: 1. autorski rad (knjige, poglavlja u knjigama, leksikografske natuknice), izvorni znanstveni radovi, stručni radovi, ostali radovi, recenzije, prikazi i izvješća, 2. priređivački i urednički rad, 3. ostali priređivački i urednički radovi, i 4. prevoditeljski rad.

Sljedećom cjelinom, »Povijest institucija«, obuhvaćeno je 6 radova.

Mario Stipančević autor je rada »Na kavi s banom – Pozadina izgradnje zgrade Sveučilišne knjižnice i Zemaljskog arhiva u Zagrebu« (173 – 189). Rad prikazuje društvene okolnosti i uvjete u svezi s nastankom i razvojem Zemaljskog arhiva u Zagrebu, do čega je posljedično došlo slijedom stvaranja arhiva na području tadašnje Monarhije. Autor se također dotiče važnih osoba društvene scene, koje su također, na svoj način, povezane s osnutkom Zemaljskog arhiva, a čiji su privatni odnosi, kao i društvene i političke veze, obilježili njegove početne godine. Posebna je pozornost usmjerena na teške materijalne uvjete smještaja i rada Zemaljskog arhiva, do preseljenja u zgradu Sveučilišne knjižnice

1913. godine, čime je, kako će se pokazati, za duže vrijeme riješen problem spremišnih i uredskih prostora Arhiva.

Sljedeći je rad autorice Goranke Kreačić »Četiri grba obitelji Tompa de Horzowa i Tompa de Palychna: dodatak prilogu za rekonstrukciju povijesti hrvatskih plemićkih obitelji Tompa de Horzowa i Tompa de Palychna« (191 – 206). Autoričin je rad dodatak njenu ranijem članku »Prilog za rekonstrukciju povijesti hrvatskih plemićkih obitelji Tompa de Horzowa i Tompa de Palychna«. Članak je usmjeren na heraldičku analizu četiriju do sada poznatih grbova slavonskih plemićkih obitelji Tompa de Horzowa i Tompa de Palychna. Zanimljivo je spominjanje još jedne plemićke obitelji Tompa de Monyoro, kao jedne od obiteljskih loza otkrivene u gornjoj Ugarskoj, današnjoj Slovačkoj. Međutim, kako nije pronađen grb te obitelji, nije moguće doista potvrditi obiteljske veze s drugim obiteljima Tompa. Posebna je pozornost usmjerena na heraldičku analizu grbova, posebice motiva pelikana, ali i drugih zajedničkih heraldičkih elemenata, polumjeseca i šestokrake zvijezde, što su ujedno i najstariji simboli slavonskih/hrvatskih grbova krajem 12. i početkom 13. st.

Treći je u nizu rad autorice Ane Tuk »Prikaz teritorijalnih reorganizacija mjesnih narodnih odbora na primjeru Kotara Varaždin (1945. – 1952.)« (207 – 226). Premda razdoblje djelovanja mjesnih narodnih odbora obuhvaća sedam godina, unutar kojih su donesena tri zakona kojima se reguliraju administrativno-teritorijalne podjele područja NRH, i mimo postojećih zakona provodili su se teritorijalni preustroji o kojima svjedoče zapisi u arhivskom gradivu. Autorica u Radu analizira stanje na lokalnoj razini upravnih tijela na području Kotara Varaždin od 1945. do 1952. godine. Po riječima same autorice, iz tog sedmogodišnjeg razdoblja proizašla su dva opća zakona o narodnim odborima i tri zakona o administrativno-teritorijalnom ustroju. Međutim, tek je uvidom u arhivsko gradivo moguće doći do podataka o stvarnim teritorijalnim izmjenama područja nadležnosti mjesnih narodnih odbora u sastavu Kotara Varaždin, koje se samo djelomice poklapaju sa zakonima o administrativno-teritorijalnom ustroju, a koje su u praksi očito provedene.

Slijedi rad autora Siniše Lajnerta »Ustroj direkcija eksploatacije željeznica: Zagreb, Vinkovci i Karlovac (1949. – 1951.)« (227 – 267) te je na određeni način nastavak iste istraživačke teme, budući da se i u radu objavljenom u prethodnom broju *Arhivskog vjesnika* autor bavio temom ustroja glavne direkcije eksploatacija željeznica Zagreb (1947. – 1949.). U Radu se prikazuje nova organizacija Jugoslavenskih državnih željeznica do koje je došlo nakon ukidanja Generalne direkcije željeznica sa sjedištem u Beogradu te su dotadašnje glavne direkcije eksploatacije željeznica rasformirane na 15 direkcija (poslovnica) sa sjedištima u Zagrebu, Vinkovcima, Karlovcu, Skopju, Prištini, Nišu, Čačku, Beogradu, Zrenjaninu, Novom Sadu, Sarajevu, Mostaru, Jajcu, Ljubljani i Šent Petru na Krasu. Članak kronološki prati promjene u ustroju eksploatacije željeznica sa sjedištima direkcija u Zagrebu, Vinkovcima i Karlovcu, koje su djelovale na području dotadašnje Glavne direkcije eksploatacija željeznica Zagreb. Navedene su direkcije poslovale kao privredna poduzeća za koje je bilo nadležno savezno Ministarstvo željeznica (1948. – 1951.) sa sjedištem u

Beogradu. Autor u Radu u zasebnim poglavljima navodi i rukovodstvo i kadrove za sve tri direkcije eksploatacija (Zagreb, Vinkovce i Karlovac).

Tatjana Šarić i Marijana Jukić autorice su rada pod naslovom »Prilog proučavanju povijesti omladinskih organizacija na temelju fonda Republičke konferencije Socijalističkog saveza omladine Hrvatske (1942. – 1990.)« (269 – 288). Autorice su se u Radu osvrnule na povijest osnutka, rad, organizaciju i djelovanja omladinskih organizacija od početka njihova djelovanja u ratnim uvjetima od 1942. pa do 1990. godine. Radom su obuhvaćeni različiti aspekti djelovanja omladinskih organizacija u organiziranim radnim akcijama na obnovi i izgradnji zemlje, njihova uloga u odgoju, obrazovanju i sportu, što ih je činilo nezaobilaznim društvenim čimbenicima. Analizom sačuvanog gradiva predmetnog fonda pruženi su podaci o djelovanju i obilježjima Republičke konferencije SSOH. Rad donosi i plan sređivanja cjelokupnog fonda te Komisije za ideološko-politički rad kao jednoga od radnog tijela.

Zadnji u ovom dijelu tekstova jest rad autorica Tatjane Patrec, Ivane Hebrang Grgić i Martine Krivić Lekić, »Izdavačka djelatnost Državnog arhiva u Bjelovaru u kontekstu izdavaštva ostalih hrvatskih arhiva: bibliografija publikacija bjelovarskog arhiva« (289 – 306). Autorice daju osvrt na jedan poseban segment rada arhivske službe u Hrvatskoj, zaustavivši se na nakladničkoj ulozi hrvatskih arhiva. Analizom takve arhivske djelatnosti, što uključuje periodiku te ostala izdanja i kataloge izložaba, u Radu su komparirani rezultati koje su na tom području ostvarili ostali arhivi u Hrvatskoj. Poseban se dio Rada odnosi na izdavačku djelatnost Državnog arhiva u Bjelovaru tijekom dvaju razdoblja: prvog, od osnutka Arhiva 1961. pa do 1982., i drugog, od 2002. do 2012. godine.

Unutar sljedeće cjeline, »Događanja«, obuhvaćeno je sedam tekstova koji navode informacije o savjetovanjima, radionicama, kongresima i ostalim događanjima održanim od travnja 2012. do sredine lipnja 2013. godine.

Prvi je u nizu rad Ivane Katušić »Drugi festival hrvatskih digitalizacijskih projekata, Zagreb, 19. – 20. travnja 2012.« (307 – 309). Riječ je o festivalu održanom u Zagrebu 19. i 20. travnja 2012., u prostoru Nacionalne i sveučilišne knjižnice. Festival je bio posvećen problematici digitalizacije knjižne građe, zvuka i vizualne građe zavičajne baštine te novih medija. Tijekom prvog su dana održavanja prezentirani projekti koje je poduprlo Ministarstvo kulture RH, dok je drugi dan bio posvećen digitalizaciji starih novina.

Ivana Prgin izvijestila je o »17. kongresu Međunarodnog arhivskog vijeća, Brisbane, Australija, 20. – 24. kolovoza 2012.« (310 – 314). Kongres je organiziran pod pokroviteljstvom Međunarodnog arhivskog vijeća i Nacionalnog arhiva Australije pod geslom *Vrijeme promjena: održivost, povjerenje, identitet*. Na Kongresu se okupilo preko 1000 izaslanika iz gotovo 100 zemalja svijeta, međutim, unatoč tako velikom broju sudionika, to je po riječima samih organizatora bila tek polovica od očekivanog broja. Stručni se rad Kongresa odvijao preko plenarnih sjednica, od kojih je svaka bila posvećena određenoj temi, te paralelnih sesija istovremeno održavanih u sedam dvorana. Po riječima same autorice problem digitalizacije i s tim u svezi budućnosti elektroničkih arhiva bila je dominantna

tema, no jednako su važne bile teme koje su se doticale identiteta i vrijednosti isključenih društvenih skupina, odnosno uloga arhiva po pitanju ljudskih prava.

Boris Suljagić u tekstu pod naslovom »Arhivska praksa 2012.« (315 – 326) izvijestio je o 25. međunarodnom arhivističkom savjetovanju, održanom od 27. do 28. rujna 2012. u Tuzli (BiH). Domaćini su savjetovanja bili Arhiv Tuzlanskog kantona Tuzla i Društvo arhivskih zaposlenika Tuzlanskog kantona. Kako je ondje i istaknuto, tijekom vremena savjetovanje je na određeni način preraslo u projekt s ciljem osposobljavanja arhivskih kadrova u državnim arhivima, ali također i djelatnika u pismohranama te administratora i referenata uredskog poslovanja. Savjetovanje je okupilo sudionike iz državnih arhiva Slovenije, Makedonije, Budimpešte, Arhiva Vojvodine, Državnog arhiva u Zagrebu, ali i kolege iz drugih zemalja, poput Austrije, Italije i Slovačke. Savjetovanje je bilo posvećeno trima temama: prva je bila u svezi s edukacijom arhivskog kadra te stanjem i perspektivama s tim u svezi. Druga je tema bila posvećena stanju i zaštiti arhivskog i registraturnog gradiva stvaratelja i imatelja koji su u fazi statusnih promjena, dok je treća, pod nazivom *Aktualna pitanja arhivske teorije i prakse*, objedinila niz različitih tema.

Boris Suljagić dao je osvrt i na 46. savjetovanje Hrvatskog arhivističkog društva, održano od 17. do 19. listopada 2012. u Varaždinu, u tekstu »Specijalizirani arhivi i zbirke gradiva izvan arhiva« (327 – 335). Sudionici su skupa tijekom dvodnevnog savjetovanja navodili niz primjera specijaliziranih arhiva, koji pohranjuju i skrbe za gradivo određene provenijencije, bilo da se radi o crkvenom gradivu, gradivu visokoškolskih ustanova, bilo o gradivu znamenitih obitelji i sl. Posebno je naglašen problem nepostojanja književnih arhiva, kao posebnih i specijaliziranih, a o kojima se nije dovoljno vodilo računa, što se u budućnosti treba promijeniti. Tijekom savjetovanja održan je i okrugli stol na temu *Sinergija djelovanja AKM ustanova*, a skup je završio posjetom Državnom arhivu za Međimurje.

Aleksandar Kuzmanić autor je sljedećih dvaju prikaza: »ICARUS@ work # 12 – 12. radionica Međunarodnog centra za arhivska istraživanja, Priština, Kosovo, 8. – 9. studenog 2012.« (336). Radionica je održana u organizaciji Državne agencije arhiva Kosova i Hrvatskog državnog arhiva, a tema je bila Informatizacija arhiva, na kojoj su sudionici, slično praksi prethodne radionice, imali mogućnost primjene međunarodnih arhivskih standarda u informatičkom okruženju. Pozornost je posvećena udruzi ICARUS, kao modelu međunarodne arhivske suradnje, te arhivskim informacijskim sustavima, digitalizaciji i sl.

Drugi je prikaz naslova »ICARUS Meeting # 10 – 10. sastanak Međunarodnog centra za arhivska istraživanja, Bratislava, Slovačka, 19. – 21. studenoga 2012.« (336 – 337). Članak govori o 10. sastanku udruge ICARUS održanom u Bratislavi u organizaciji Slovačkog državnog arhiva. Osim sastanka Izvršnog odbora, održali su se i susreti radnih grupa: *Monasterium/Didactics*, *Population registers*, *Technical developments* i *WWI*, od kojih se svaka pozabavila određenim pitanjima. Drugi je dio plenuma bio posvećen projektu APE (*Archives portal Europe*).

Tihomir Pleše autor je narednog članka naslova »DLM Forum Members Meeting: Information Governance across Europe, Zagreb, 15. – 16. studenoga 2012.« (338 – 339). Na sastanku su razmatrane različite multidisciplinarne strategije i procesi implementirani

za upravljanje informacijama, temeljeni na pravnoj podršci i ostaloj regulativi s ciljem lakšeg ostvarivanja i praćenja poslovnih ciljeva. Posebno je naglašena važnost upravljanja/gospodarenja informacijama na području Europske unije, ali i u ostatku Europe, s obzirom na velik broj država te brojnost i kompleksnost pravnih propisa, sporazuma i ostalih normi, koji se često isprepliću, te je zadaća DLM foruma upravo uspostava vodeće uloge u oblikovanju načina kvalitetnog gospodarenja informacijama.

Posljednji je u nizu iz ove grupe tekstova rad Ivane Prgin »2. kongres arhivista Bosne i Hercegovine, Bihać, BiH, 5. – 7. lipnja 2013.« (340 – 342). Tema Kongresa *Arhivi u suvremenom društvu* obrađivana je na dvjema plenarnim sjednicama, prvoj, *Država, politika i arhivi*, unutar koje je održano 11 izlaganja, i drugoj, *Arhivi-tranzicija, politika-etika* s 5 održanih izlaganja. Zadnjeg dana Kongresa održana je Izborna skupština Arhivističkog udruženja Bosne i Hercegovine, na kojoj je izabran novi predsjednik, nakon čega je održana i zaključna plenarna sjednica na kojoj su raspravljeni i usvojeni zaključci.

Sljedeća cjelina tekstova, »Prikazi i recenzije«, uključuje ukupno 22 prikaza, prvenstveno stručnih arhivističkih časopisa i glasila te doktorskih disertacija s područja struke (343 – 404).

Iza toga slijede »Nekrolozi«, posvećeni preminulim kolegama, ukupno tri: »In memoriam. Milan Pojić 1957. – 2013.« (405 – 410); »In memoriam. Frane Ivković 1949. – 2013.« (411 – 413); »In memoriam Silvijana Lukinić 1960. – 2013.« (414 – 415).

Kraj *Arhivskog vjesnika* obuhvaća tekstove, odnosno informacije o novinama Hrvatskog državnog arhiva i Hrvatske kinoteke za razdoblje od 1. rujna 2012. do 31. kolovoza 2013. (417 – 421). Na nekoliko posljednjih stranica otisnute su obavijesti o izdanjima Hrvatskog državnog arhiva (423 – 429), kao i »Upute suradnicima« (431 – 432).

Jasna Mrkonjić